

1

1988

FANTAZIA

CRIP

HN 68

SFK PKO LIBEREC

OBSAH

Úvodem	3
Seznamte se	4
Klubové zprávy	5
Vracíme se k Arbesovi	7
Členové klubu se představují	10
Nebezpečný výstup / kr. seriál /	11
Zahraniční příspěvek	16
Fandové fantastiky	19
Recenze	20
Ohlédnutí za podzimem '87	21
Zodiakus	23
Náš host	28
C.B.K.	31

Nesnáším úvahy a názory na dané téma.

Nemám rád řeči, které moralizují, zohledňují, uvádějí na pravou míru.

Přesto musím říci několik slov ke změněnému číslu našeho fanzinu.

Přišel nový rok, přišel nový předseda, nový výbor, zkrátka někde v nás se zrodila změna o obrovská touha. Touha dělat něco na plný plyn, rozpálit se a předat "ždíbec" tepla těm okolo.

Může to být bezva a také nemusí.

Bude to bezva. My tomu věříme.

T R I F I D

"Neboť jsme jako kmeny stromů ve sněhu.

Napohled tu hladce spočívají a řekl bys,

že stačí malý nářez, abys je odsunul.

Nikoli - nejde to, jsou totiž s půdou pevně spojeny.

Ale hleďme, dokonce i to je pouze zdánlivé."

Franz Kafka - Stromy

Státní divadlo F. X. Šaldy má 600 křesel. V roce 1987 uspořádalo 380 představení, které zhlédlo na dvě stě tisíc diváků. Po úspěchu na Divadelním festivalu Aktualit zavítá liberecký ansámbl do NDR a PLR, Karlových Varů a na Slovensko.

Seznamte se

Miniprůvodce městem pod Ještědem

Téměř každý malý človíček má sen stát se slavným hercem či herečkou. Přicházejí první školní besídky a s nimi i první úspěchy nebo zklamání. V druhém případě se sen rozplývá a na místo herce vstupuje třeba kosmonaut nebo cestovatel...

V případě úspěchů mohou přijít nabídky filmu nebo televize, pak studium herecké fakulty, a když je onen človíček narozen ve šťastném znamení, i profesionální práce ve filmu nebo divadle ...

Ale existuje ještě jedna cesta a je známo, že není neobvyklá. Adept hereckého umění může nastoupit do nějakého divadla jako technický pracovník - zvukař, osvětlovač, kostymérka, kulisák, vlásenkářka aj. Tím se mu naskytá možnost, sledovat na rozdíl od "normálních" diváků práci herce zblízka, z jiného úhlu. Tím získává představy, jak taková činnost probíhá, jak je náročná, co obnáší. A pokud má odvalu a chuť a nechybí mu kapka nadání, není problém přijít za režisérem a začít. Jako statista v rolích sluhů, komorných, vrátných, pak přijdou sólové akce a výstupy, nabídka větších rolí, studium a z technického pracovníka se stává herec...

Ne, není to pohádka. Ani příběh ze starého Hollywoodu. Tuto cestu podstoupil třeba slavný herec K. nebo herečka J. A nejsou sami...

Proč Vám to vůbec vyprávím. I mne drží myšlenka z dětství dělat divadlo. Neměl jsem nikdy na mysl patřit hned mezi nejslavnější, ale jen si tak hrát a dělit se s lidmi o své myšlenky, pocity. A jak jsem tak již po několikáté hledal vhodné zaměstnání, nechal jsem se lákat inzerá-

tem a nastoupil jsem jako topič do Státního divadla F. X. Šaldy v Liberci. Po ročním působení u kotle jsem udělal další krůček k realizaci svého snu a začal jsem dělat kulisáka neboli stavěče kulis v opeře.

Aj! Z tebe bude operní zpěvák, pomyslíte si. Ale ne. I v opeře jsou přeci herci, i když zpívají. Mně šlo o to, poznat život uvnitř divadla, nasáknout jím a pak se rozhodnout zda na to mám...

Naše divadlo je přesně takové, jaké jsem potřeboval. Ani malé, ani ohromné. Přístupné experimentům a novým myšlenkám. Herci a techničtí pracovníci mají k sobě blízko. I když jsme v práci téměř každý den, setkáváme se i mimo divadlo. Diskutujeme, plánujeme, probíráme různé otázky a problémy.

A já naslouchám a sleduji. Dělam si vlastní obrázek a vystrkuji pomalu růžky. Kroků k realizaci dětského snu stále přibývá ...

To ale není jediné, co mi divadlo dává. Vždy jsem měl rád dobrou hudbu. Poslechnu si s radostí country, disko, rock, jazz nebo operetu. Ale operu? Tu jsem nikdy nedokázal pochopit. Ale práce v divadle dokázala to, o co se marně snaží učitelé na základních školách formou výchovných koncertů - poznal jsem, že opera je krásná. Objevil jsem její kouzlo, smysl a poslání. Poznal jsem, proč jména jako Smetana, Verdi nebo třeba Čajkovskij jsou a zůstanou nesmrtelná.

A to je myslím to hlavní, proč divadlo vůbec existuje, proč ho mám rád a každému doporučuji jeho návštěvu. Až přijedete někdy do Liberce a budete mít trochu času, pokuste se sehnat vstupenky a přijďte "pobejt".

Stanislav Čižo

KLUBOVÉ ZPRÁVY..

TAK, A MÁME TEN PRVNÍ
ROČNÍK ZA SEBOU !

První ročník čeho?...
No přece soutěže o cenu
Jakuba Arbesa a zároveň s ní
spojeným LIBERCONEM 87.
Podle názorů účastníků byl
docela fajn. Ale o tom jinde.
Zde se zaměříme na výsledky
dvou soutěží. Jsou to:

- literární sou-
těž "O cenu Jakuba Arbesa"
s tematikou tajemství.

- vyhlášení

ankety "Fanzin roku 87".

NEJDŘÍVE K ARBESOVÍ:

Soutěže se zúčastnilo 226 autorů a 299 po-
vídkami. Z nich bylo vybráno patnáct.
První tři získaly diplomy a keramické ceny.
Byli to tyto psevois:

F. Novotný - Záhada linky Paradise

F. Knápek - Usher III, aneb Disneyland
je pouťová atrakce pro děti

L. Muška - Vražda studenta Vlhy

T. Lohay - Příliš mnoho sedmiček

O. Melichar - Roderick Baxter se probudil

O. Neff - Mysterium tmy

D. Myslíkovjan - Příšerka

P. Vilášek - Čas naděje

J. Grim - Odkud se to tedy k čertu vze-
lo, aneb drobné uklouznutí
vědy a techniky

P. Koloc - (§%&?) - (§%&?) ?!

L. Příhoda - Černá kronika

P. Strnad - Brianovy nákupy

P. Borovec - Guesberg

J. Šimek - Tajemství mrtvých alchymistů
M. Urbanová - Anděl smrti

Ještě jednou tímto děkujeme autorům za
zbývajících 284 ne/d/oceněných povídek.

A NYNÍ K FANZINU ROKU 87:

Hodnoceno bylo 34 fanzinů. Celá akce se
konala pod záštitou Koordinační komise.
Oceněny byly první tři fanziny, a to diplo-
my a grafickými listy Theodora Rotrekla.
Jemu a Zdeňkovi Rampasovi tímto děkujeme.
Ale nyní už k pořadí!

1. AF 167..... AF 167 Brno
2. Ikárie..... Ada Praha
3. Poutník Klub Julese Verna
4. Trifid Trifid Liberec
5. Informátor ... Futurum Olomouc
6. Světelné roky. Spectra Praha
7. Bonsai Bonsai Česká Lípa
8. Kočas letošní - B. C. Praha
9. Villoidus Villoidus Praha
10. Černá skříňka.. Futurum Olomouc

Snad se žádný klub neurazí, pokud není
mezi vítězi. Zkuste totiž hodnotit časopi-
sy, které jsou nepravdělníky, ve srovnání
s těmi co vychází několikrát ročně!
A to nemluvíme o dost mizerné distribuci
některých fanzinů. Mnohé kluby se ptaly:
"Co že je to za fanzin, např. ten Krypton ?"
Ale není důvod ke zlobě. Vždyť je možnost
zvítězit letos! Ne?

Libercinem jsme ukončili docela úspěš-
né "LONI", ale jak "LETOS"? Po loňské mini-
krizi jsme přistoupili k jinému systému prá-
ce v klubu. Upřesnili jsme si plány a cíle
a vsadili už ne na předsedu, nespočítali ne
svých bedrech nerozhodnost a nečinnost vět-
šiny členské základny, ale na volenou radu
obětavců /?/, kteří by měli strhávat svou
iniciativou ostatní. Snad se to podaří! !

Nyní tedy máme 21 členů, pár aspiran-
tů na členství, klubový výbor, redakční ra-
du, knihovníka, jednatele, kronikářku stá.
Zde bychom chtěli představit ty, kteří nás
letos povedou!

Ing. Rajchert Jiří - předseda

Pražská 136/12, 460 01 Liberec 2

Členové výboru: Míra Kochan
Švermova 97/23, 460 10 Liberec 10
Ivo Maděra

Buriánova 917, 460 06 Liberec 6
Zdeněk Bukáček

Žižkovo nám. 19, 460 01 Liberec 1
Běda Gaidarus

Lazebnický vrch 5, 460 01 Liberec 2

JAK JSME DĚLALI LIBERCON

Vlastně ani nevím, kdo na to první přišel. Čí to byl nápad? Ale co na tom. Prostě jednu pondělní schůzku zvedli všichni ruce na znamení, že jsou pro a měli jsme to za sebou, tedy rozhodnutí jít do toho.

Omo zvednutí ruky - to zvládne každý, ale zkuste si pak vymyslet program na tři dny, sežente šedesát spacáků a nakrmte osmdesát lidí. To už je obtížnější úkol. Tehdy jsme však měli ještě tři měsíce času. Reknete si - tři měsíce - ale to ne, ní devadesát jedna dní, ale jen dvanáct pondělků! A to se musí:

- sestavit program, sehnat šedesát spacáků, nakoupit snídaně a večeře pro osmdesát lidí, zajistit ceny pro "Jakuba Arbese", připravit Velkou zimní hru, poslánět videokazety a udělat výběr filmů, připravit burzu knih, výzdobu sálu a spousta větších či menších úkolů.

Na první pohled docela jasné a srozumitelné. Ale jen na první pohled. Více pohledů bych už nedoporučoval! Dá se říci, že dvacet členů klubu se vůbec nenudilo.

A pak už tu byl pátek. Naštěstí ne třináctého, ale jen čtvrtého prosince 1987. Pátek očekávání, jak to všechno dopadne. Podle plánu usedli ke vchodu do budovy Ctibor a Běda a jali se příchozí evidovat a rozdělovat podle pohlaví do spacích kójí. Podle plánu pak lidé večeřeli a podle plánu se v osm večer shromáždili k oficiálnímu zahájení Liberconu 1987.

Popisovat průběh všech akcí během těch tří dnů je nemožné a tak se tu zaměřím jen na ty, ve kterých se angažovali naši členové.

První z nich byl vzpomínkový pořad k výročí prvních lidí na Měsíci - k letu Apollo 11. V záři reflektorů se nám na jevišti zpovíдали Neil Armstrong, Edwin Aldrin a Michael Collins. Doprovázeli je diapozitivy z přípravy letu

a ze samostatného letu dokonce film.

Díky zde patří Slávkovi, Petrovi, Jirkovi a Láďovi s Jardou.

Další trifidáckou akcí byla Velká zimní hra. Přinesla fyzické zpestření po vyčerpávajících denních i nočních pořadech vyžadujících jedinou možnou polohu. Do mrazivého dopoledne vyrazily šestičlenné hlídky, aby podle nalézaných pokynů objevily deník A. Bernaua. Cestou hledaly svačinu, zpovídaly nemluvného Adama /uměl říci pouze ano a ne/, vyráběly nářadí na opravu centrálního mozku lidstva a prokazovali znalosti o klubu Trifid. Akce vrcholila společnou cestou na Ještěd, návštěvou vysílače a místní restaurace. O stmelení kolektivu se postaral mráz, vítr a opožděný autobus. Ještě že přijel! Tady patří pochvala Jirkovi, Standovi, prokřehlému Adamu - Joškovi, Vaškovi. A Vladce za vykouzlení autobusu, když ten plánovaný selhal.

Po burze knih jsme se nechali unášet hudbou a dramatickou dokonalostí členů Interfony - Jardy a Pavla. Jejich pořad uklidnil hrou rozvášněná srdce hlídek a navodil snivou náladu před večeří.

K rozptýlení publika přispěla materializace nebeských bytostí Mikuláše, Anděla, Certa s plným košem darů od našich přátel z paraelního vesmíru. Bohužel, zadarmo to nebylo. Když každý obdarovaný si musel svůj dar "odpracovat" na prknech, která znamenají svět. Takhle se děvají dary?

Následovalo vyhlášení výsledků literární soutěže "O cenu Jakuba Arbese". Kdo vyhrál, o tom se dočtete jinde. No, a pé náročné videonoci jsme vstoupili do závěrečného dne. Čekalo nás vyhlášení ankety "Fanzin roku", poslechovka dvou Zdeněků, ukázka pořadu pro veřejnost "Ufologie" a ryze pozemské akce typu: "Jak se dostat domů?", "Kdy jede vlak do...?", "Jít zítra do práce, nebo se z toho vyspat?".

Nás pořadatele čekal uděl kulisáků a uklízeček, navíc notně společensky unavených jako po flámu. Takový závěr nemá s vědeckou fantastikou vůbec nic společného, a proto sem do fanzinu nepaťtí. Závěrem děkuji všem zainteresovaným, psavcům přeji schopnou Múzu a ostatním fanům alespoň futurologické sny.

Sejdeme se znovu v roce 1989 ?

Bedřich

Soutěž "O cenu Jakuba Arbese byla opravdu neobyčejně pestrá, zastoupena profesionály i amatéry. Bylo by trochu nespravedlivé ocenit tři nejlepší autory a dále - nic.

Proto se členové klubu začali znovu přehrabovat v došlých příspěvcích. Hned několika se zalíbila originální povídka - příšerka - od Davida Myslikovjana.

Horor s vtipnou pointou ve stylu Švandrlíkova - Draculova švagra, psaný svižným, čtivým slohem s tajemnou bytostí, vypůjčenou z klasických "těžkých zbraní" mysteriózního hororu, skloubil několik protichůdných prvků v solidní celek a ne nadarmo se umístil hned za O. Neffem a jeho - Mysteriem tmy.

PŘÍŠERKA

DAVID MYSLIKOVJAN

"Víte vy, pane, co je to strach?" Řekl ten člověk temně, jakmile si přisedl.

Zažil jste už někdy něco, při čem by vám vstávaly hrůzou vlasy na hlavě?"

Jindřich Brůna se překvapeně otočil, aby si důkladně mohl prohlédnout muže, který ho tak záhadně oslovil.

"Proč mi to říkáte?" odpověděl otázkou, "vypadám snad na to, že se něčeho bojím?"

"Právě naopak. Jste pořádný kus chlapa. Z toho důvodu jsem také o vás projevil zájem. Chtěl byste si vydělat pět tisíc?"

"Nejdříve mi řekněte, proč jste přišel právě za mnou."

"Protože jsem vás v této hospodě a ani v našem městě nikdy neviděl."

"Tomu nerozumím."

"Brzy pochopíte. Potřeboval bych po vás jedinou věc. Usmrtíte příšerku."

"Příšerku? Kdo je to ta příšerka?"

"Upír." Docela malinký upírek."

Jindřich Brůna vytřeštil v úžasu oči.

"Proboha! Vy tady ve městě máte upíra?"

"Ano. A potřebujeme se ho zbavit."

"Ale proč s tím jdete za mnou? Copak se tady nenajde dost lidí, kteří by ho zneškodnili?"

"Bylo jich tu dost, ale nikomu se to nepovedlo. Uskutečnili jsme několik honiček na toho netvora, tím to bylo však ještě horší. Příšerka vždy zmizela. A tak jsem se svěřil vám, protože vidím, že nejste zdejší a sil máte na rozdávání.

Vám by se mohlo podařit příšerku zhubit.

"Ale proč? Ona vám nějak škodí?"

"Samozřejmě. Pije krev dobytka. Mám velký úhyn dobytka a nevím už, co mám dělat. Pokud totiž někdo příšerku vydráždí, doveďte se neskutečně rozzuřit, půjdete tedy do toho?"

Jindřich Brůna se zamyslel. Veliká zvědavost a nabídnuté peníze ho lákaly, ale na druhé straně se mu to všechno nezdálo. Co když za tím vším vězí něco docela jiného? Touha po neobvyklém zážitku byla silnější.

"Kde ji najdu?" zeptal se pevně.

"Oh, vaše slova se mi líbí, pane," usmál se ten záhadný člověk, "najdete ji na samém kraji města v jednom opuštěném domě. Zaveďte vás tam."

"Kdy dostanu peníze?"

"Po té, co vyřídíte příšerku. Ale teď už pojďte, abyste měl do rána dostatek času."

"Ještě počkejte," zadržel ho Brůna, "chci alespoň zálohu."

Muž vytáhl z kapsy kabátu naditou peněženku a odpočítal deset stokorun. Pak se zvedl, u pultu zaplatil a zmizel v sychravé noci.

Zamířili k periférii města. Šli téměř půl hodiny, než se zastavili.

"Tady je to," řekl Brůnův společník a ukazoval před sebe do tmy, "tam v té zahradě. Myslím, že vy se nemusíte obávat.

Musel byste příšerku hodně vydráždit, aby vás..."

Nedořekl. Místo něho však promluvil déšť, který začal bubnovat do okolních střech.

"Zapomněli jsme na světlo," poznamenal Brůna, "bez něho příšerku neuvidím."

"Kdepak. U dveří toho domu jsem nechal petrolejovou lampu. Ta vám pomůže."

Konečně prošli celou dlouhou zahradou a před sebou spatřili onen dům.

Byla to spíše barabizna bez oken a sesypající se omítkou.

"Tady máte revolver," Brůna ucítil v dlani studený předmět, "umíte s tím zacházet?"

Brůna maličko pokýval hlavou a vstoupil do polorozbořených dveří.

"Ještě lampu." otočil se ke svému průvodci.

Ten se sklonil kamsi do tmy a zakrátko blízké okolí zalilo matné světlo.

Brůna převzal petrolejku a pak už se ocítl v podivně zapáchající chodbě.

Ještě zahlédl, jak ho neznámý společník zdraví zdviženou pravicí, uslyšel vzdalující se kroky a pak nastalo ticho.

Vlastně ne tak docela, jediný dést se ze všech sil snažil o to, aby se Brůna necítil osamocen. Podíval se na hodinky.

Byla už skoro půlnoc. Zalovil v kapse a vyndal odtamtud balíček cigaret.

Před sebou uviděl několik spadlých trámů a když je přešel, poznal, že za ním jsou schody, pokryté prachem a drobným kamením.

Vystoupil po schodech nahoru a ocítl se ve veliké místnosti. Byly tu tři otvory ve zdi. Kdysi to bávala okna.

I tady se po zemi povalovalo kamení a také sláma. Všiml si dvou trámů, do kterých téměř vrazil hlavou a na jeden z nich pověsil svou petrolejku.

Uvědomil si, že zatím nepocituje ani nejmenší špetku strachu. Snad ho povzbuzoval matný svit měsíce, který sem pronikal. Nastala jedna hodina po půlnoci. Brůna povstal z trámů, na něž předtím usedl a v ruce se mu objevila zbraň.

Ještě deset minut vyčkával a pak se ozvaly jakési tiché zvuky. Něco přistálo na okenním rámu.

Vé svitu měsíce a lampy Brůna poznal, že je to upírek. Byl užasně malinký.

Snad jen o něco větší než vrabec. Líně mžoural očima a cenil své malé ostré zoubky. Už poznal, že tady není něco v pořádku.

Brůna okamžitě zamířil, ale tu se příšerka vznesla. Několikrát oblétna místnost a potom se usadila na trámů nedaleko od petrolejky. Z jejího nitra se ozvaly ohlušující zvířecí pazvuky, na tak malého tvorečka zcela nečekané. Brůna se ulekl a poodstoupil do tmavší části místnosti.

Mohl si nyní příšerku pohodlně prohlédnout a její vzhled byl opravdu příšerný. Především ho zaujala kulatá holá hlava a veliké fosforeskující oči, z kterých šel strach. Příšerka neměla zobák, ale odpornou, rozšklebenou tlamku v níž bylo vidět několik řad ostrých zubů.

Z křídel jí visely cary podivné hmoty, které si nyní začala odstraňovat. Pařáty měla pevně zaklesnuté do trámů. Brůna znovu zamířil, ale v tom si uvědomil, zda ho nebude slyšet na ulici, vzpomněl si však, jak dlouho šli zahradou a uklidnil se. Před ní by už nikdo, v tuto pozdní hodinu, neměl být. Stiskl spoušť. Čekal, že vyjde rána a příšerka bude zasažena. Nestalo se ani jedno, ani druhé. Překvapeně se na revolver podíval a otočil ho v dlaní tak, aby se přesvědčil, zda je v něm vůbec zásobník.

To, co tušil byla pravda. Zásobník chyběl. Polilo ho hrozné vedro. Proč si zbraň neprohlédl, jakmile ji dostal do ruky! Příšerka se opět vznesla a přistála na zemi sotva metr od místa, kde stál Brůna. Nyní ho už zcela určitě spatřila a začala směšně podupávat. Vydala opět několik silných zvuků, odrazila se a zautočila. Mihla se prostorem jako blesk. Napadený se stačil jen trochu přikrčit, máchl rukou do prázdna, ale nic nezachytil. Příšerka už zase seděla opodál a jen o něco rychleji oddechovala. Brůna ucítil, že krvácí. Krev mu v hojném množství stékala po tváři a brzy se několik červených kapek objevilo i na podlaze místnosti. Sundal si kabát a chvíli si otíral tvář kapesníkem.

Upírek už neutočil. Seděl stále na trámů a pomrkvával na svého soupeře. Brůna byl zmaten. Domyslel si, že zásobník chyběl v revolveru umyslně a jemu půjde o krk. Proč sem byl vlákněn, nevěděl. A už to ani nechtěl vědět. Pouze se těšil, až bude co nejdále odtud. Odhodil kapesník a vykročil směrem ke dveřím, které by ho vyvedly z děsivné místnosti. V tu chvíli však příšerka opustila trám a mihla se vzduchem. Jindřich Brůna ucítil v pravé paži citelnou bolest. Vrhla se k zemi a levicí hmatl po upírkovi. Ucítil jeho horké a odporné tělíčko mezi prsty, ale jen na chvíli. Ozval se opět ohlušující skřek a on polekaně odtrhl ruku. Zůstal už ležet na zemi. Obával se, že jakmile vstane, bude příšerka opět utočit. Byl poraněný nejen na tváři, ale také na pravé ruce. Rány to byly skutečně hluboké a citelně pálily.

To není možné!" vykřikl hlasitě a téměř se svého hlasu ulekl, jak se odrážel od tmavých stěn. Cítil, že ho opouštějí síly. Příšer-

ke pouze dvakrát zaútočila a on toho měl dost. Způsobovaly to dvě hluboké rány, které volaly po okamžitém ošetření. Zdálo se však, že příšerka svého soka odtud tak snadno nepustí. Upírek teď nebyl vidět. Kolem se rozhostilo mrtvé ticho, které přerušoval jen Brůna hlasitým oddechováním.

Uplynulo sotva pět minut a ozval se znovu šílený řev. Zacpal si zoufale uši a přikrčil se. Očekával útok, ale ten zatím nepřicházel. Místo toho však zaslechl vzdálené kroky.

Jako by je slyšel také upírek, nečekaně přilétl do těsné blízkosti poraněného soupeře. Poskakoval po zemi a legračně tloukl křídly, až od nich kaménky odletovaly. Brůna ucítil svoji šanci.

Opatrně vstal a přitiskl se ke zdi. V ruce se mu objevila zrezivělá železná tyč, která ležela opodál. Odhodlal se napřáhnout k smrtící ráně, ale v tom spatřil ve dveřích stín. Znovu se přitiskl ke zdi a s napětím očekával, co se bude dít. Do místnosti vstoupila jakási tmavá postava a zůstala stát několik kroků přede dveřmi.

"Kdo jste!" zvolal Brůna, "a co tady pohledáváte?" Postava neodpověděla a udělala poze několik kroků, aby se ocitla v měsíčním svitu, který sem pronikal mezi chybějícími taškami ve střeše. Brůna div nevykřikl. Před ním stál jeho známý společník, který ho sem zavedl. Teď se na sebe dívali a nikdo nechtěl začít rozhovor. "Doufám, že mi to všechno vysvětlíte", ozval se konečně Brůna, "poznal jsem, že jste mě do těchto míst jen nalákal. Chcete mě snad zabít?"

"Možná, že se budete divit, ale já vám nechci ubližovat", slyšel Brůna tichý, až smutný hlas, "ale jestli chcete, aby pro vás všechno dobře dopadlo, musíte se mi na chvíli podřídit."

"O co vám jde?" téměř vykřikl Brůna. Záhadný muž hned neodpověděl. Sklonil se a v ruce se mu objevil revolver, který Brůna odhodil, když poznal, že je mu k ničemu. Vsunul dovnitř zásobník a teprve potom řekl:

"Jde mi o jediné. Trochu vaší krve potřebuji pro svoji příšerku. To je celé tajemství, které vám už mohu nyní prozradit." "Ten upírek patří vám?" zděsil se Brůna.

"Ano. A nemyslete si, že by vás nedokázal sám zabít. Já vím, je malý, ale věřte že beze mne byste odsud živ nevyšel."

"On se živí lidskou krví?"

"Téměř vůbec ne. Ale několikrát za život na něho přijde údobí, že musí mít lidskou krev. Jinak si vystačí se zvířecí. Jakmile na něho přijde ono údobí, je nesmírně popudlivý a dovede hotové divy. Já žiju sám ve starém domě kus za městem a nikdo o mé příšerce neví, ale i tak bych nechtěl, aby někoho v noci, kdy slídí po okolí, napadla. A protože by mi sem do těchto míst nikdo dobrovolně nešel, zkusil jsem někoho nalákat. Sám jsem překvapený, jak snadno se to povedlo."

"Nic se vám nepovedlo!" vykřikl Brůna, "já vám svoji krev nedám!"

Sotva to ale dořekl, opustila příšerka trám, na kterém až dosud seděla a zaútočila do třetice. Tentokrát však její dorážení bylo delší a účinnější než předtím. Brůna nestačil ani v nejmenším zareagovat na její bleskové pohyby. Deset minut trval nerovný souboj a poté neznámý, který pozorně a s očividnou radostí přihlížel, něco nesrozumitelného vykřikl. V tu chvíli příšerka svoji kořist nechala být a vrátila se na svůj trám. Byla nasycena a spokojena. Brůna zůstal ležet na zemi a pozvolně upadával do bezvědomí. Pokud by teď ten podivín příšerku neodvolal, dlouho by naživu nezůstal...

Ztěžka otevřel oči a poznal, že mu do tváře svítí slunce. Ležel v nějaké úzké uličce a nad ním se sklánělo několik lidí.

Jakoby z dálky slyšel jejich vzrušené hlasy:

"Podívejte se, jak ho někdo zřídil". Ozval se jeden hlas. "Určitě přebíral", odpovídal druhý, "nevěděl co dělá a napadl ho psi." "Vidíte, napil se a ještě mu zbylo pět tisíc." Divil se třetí.

"Pět tisíc..." zašeptal sotva slyšitelně raněný. Snažil se vybavit si, co se v posledních hodinách událo.

Všechno bylo jako zlý sen...

)))

ZALÉVEJTE ! NEBO...!

IVO MADĚRA

Kytka pocítila konečně změnu tlaku. Chvilku se třásla ve šnůrkách, kterými byla připevněna ke stěně, a velkými povadlými listy mocně a lačně nasávala ze vzduchu kapénky vlhka. Tak dlouho byla bez vody, nemohla skoro žít. Ty ostatní, které kdysi cítila kolem sebe, už zhasly a visely seschle z květináčů. A ona jako poslední čeká, stále čeká, čeká na svou chvíli...

Právě přijel z dovolené, seknul sebou na kavalec v obýváku, šťastně vydechl. Konečně je zase doma. Po chvilce elastického odpočinku zneklidní, nádherný pocit mizí, cosi ho volá, žalostný hlásek volající o pomoc. Nový pocit nabývá na intenzitě. Vstává a s podivným znepokojujícím strachem zkoumá okolí.

No ano! Už ví, kytky. Úplně na ně v odjezdové horečce zapomněl. Nikdo je celý měsíc nezaléval, všechny do jedné uschly. Ne, jedna zůstala, ta největší. Kytka s velkými listy v podobě obrovských dlaní, umdlévající na svých dva palce silných pažích. Ještě, že je připevněna ke zdi, pomyslel si, jinak by se plazila po zemi. V zápětí vyběhl z koupelny s konvičkou v ruce, životodárná tekutina putuje ke kořenům.

Právě teď pocítila sílu. Má vodu. Vstřebává ji svými nenasytnými póry. Ve chvíli kdy je nasycena tvoří nasládlé aroma.

Podivně malátný ulehl pod stín oživující květiny, nepokojně usíná.

... zdá se mu sen, o květině, je to ta pod kterou leží.

Náhle napřahuje jeden svůj list k jeho obnaženým nohám. Dotýká se jich. Nasmrt chladný dotyk. List pomalu objímá nohu a počíná pichlavě hladit. Objetí drzého listu i ve snu působí, neskakuje mu husí kůže, chloupky na ruce i nohou strnule trčí. Malátně si uvědomuje, jaký je to odporný pocit. Fuj! List ho podezřele dlouho hladí. Najednou vzdáleně pochopí. Ovládne ho strach a hrůza, touží ukončit hrůzný sen, vyskočit, nemůže. Nohy má strnulé, nechtějí ho poslouchat. Vytřeštěným zrakem sleduje místo do-

tyku. Z nohy těsně pod levým kolenem vyrůstá list. Zatím malý, ale rychle vyrázející. Pije jeho krev, aby mohl růst. Už vyráží další a další.

Omdlévá, krve pro tolik listů má přece jenom málo. Scvrkává se, z jeho rukou jsou listy a celou páteří zmučeného těla prudce vyráží kmen. Ztrácí vědomí, člověčí vědomí. Už ví, patří do jiného světa. Nedostává se krve a dužina potřebuje k růstu více tekutiny. Dusí se, potřebuje alespoň vodu, hodně vody.

Mohutné listy sledují prázdný a suchý pokoj a obludně se rozvíjejí.

Rostlina hledá, ale voda není, ani kapička vody pro její děti, pro ty malé rašící lístečky. Křečovitě se třese a cítí jak uvažuje ...

Konečně se opravdu probouzí z hrůzného snu, oblitý studeným, lepkavým potem. Hlava třestí, cítí se divně. Podvědomě stočí zrak na kytku.

Ta bestie se mu směje, cítí to !

Uhne pohledem a podívá se na levou nohu. Proboha!

Právě tam, v místě pod levým kolenem, zdravě pučí první lísteček.

くろのぼろ

/ NEBEZPEČNÝ VÝSTUP /

VELITELSTVÍ JIŽNÍHO OKRUHU

PANE
PLUKOVNÍKU, PODMORSKÁ
RADAROVÁ STANICE HLA-
SÍ VE ČTYRCE E-3
OBROVSKÝ NEIDENTIFI-
KATELNÝ
OBJEKT...

... KTERÝ SE BLÍŽÍ
K PEVNINĚ !

VYHLAŠTE BOJOVOU
POHOTOVOST !

HLÍDKOVÁ
LETADLA OKAMŽITĚ
NA MÍSTO ZJIŠTĚNÍ !
ZMĚNU POLOHY UPŘESŇ
CENTRUM. VIDEO ZÁZNAM
PŘENÁŠET DO VÝČITA-
CIHO STŘEDISKA
A VELITELSKÉ SEKCE !
KONEC !

START
POVOLEN !

B1 OHLAŠ SE.
CO SE
DĚJE ?

NA HLADINĚ
SE TVOŘÍ
VELIKÝ
VÍR !

ANO... EH, NE...
NO TOHLE, TO JE
ÚŽASNĚ, OHROMNĚ...
FANTASTICKE...

...ALE TAKE
VELICE NEBEZPEČNĚ!
KDYŽ SE TENTO
GIGANT VYDA
NA PEVNINU, ZNA-
MENA TO
KATASTROFU!

CO TEDY NAVRHUJETE, ZNIČIT?

Z VĚDECKÉHO HLEDISKA JE TO
JISTĚ NEHAHRADITELNÁ ŠKODA, VÝZKUM
A TAK, ALE NEBEZPEČÍ JE PŘÍLIŠ
VELIKÉ. PROTO - CO NEJRYCHLEJI ZNIČIT!

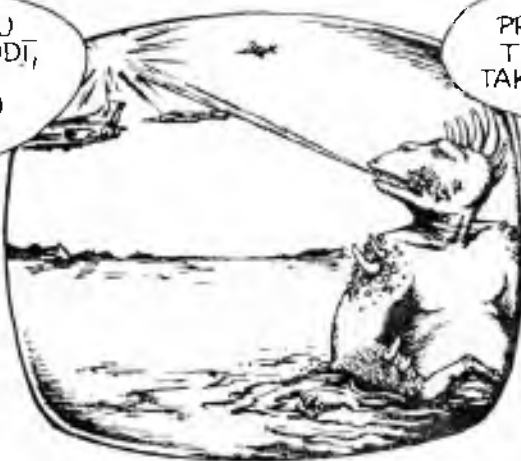
3A

VŠEM PILOTŮM!
ROZKAZ OBJEKT ZNIČIT!

PANE, STŘELY TOMU
ZVÍŘETI VŮBEC NEŠKODÍ,
SPÍŠE NAOPAK, JAKO
BY MU TO DĚLALO
DOBŘE...

NEUVĚŘITELNĚ!
PROFESORE, CO JE TO ZA
TVORA, KTERÝ DISPONUJE
TAK OHROMNOU ENERGIÍ?!

3B

MAM DOJEM...
NE, NE, VIM TO
JISTĚ!

TATO NESTVŮRA
NENÍ ZEMSKÉHO PŮVODU.
DOSUD ŽILA V HLUBINÁCH
OCEÁNU A PŘI ŽIVOTĚ
SE UDRŽOVALA TÍM, ŽE VSTŘE-
BAVALA ENERGIÍ - NEJSPIŠ
NĚJAKÉ PODMORSKÉ SOPKY.
JAK JSME ALE VIDĚLI
PŘI DOPADU STŘEL NA JEJÍ
TĚLO, MUŽE STEJNĚ DOBRĚ
VSTŘEBÁVAT I JAKOU-
KOLIV JINOU
ENERGIÍ.

TO JE STRAŠNĚ! TO TEDY ZNIČÍ
VŠE, ČEHO SE DOTKNE! A JAK SE
NA ZEMI VLASTNĚ DOSTALA?

NEJSPIŠ JEJÍ ŽÁRODEK, NE-
VĚDOMKY PŘIVEZLA NĚJAKÁ
NAŠE KOSMICKÁ EXPEDICE...

PANE PLUKOVNIKU, OBLUDA
ZAMÍŘILA K PEVNINĚ!

POZEMNÍ SÍLY
AŽ ZAUJMOU
BOJOVÁ
POSTAVENÍ!

OKAMŽITĚ MĚ
SPOJTE S GENERÁLNÍM
ŠTÁBEM!

ANO... TAKOVÁ JE
SITUACE, PANE GENERÁLE.
ANO... ANO...
JISTĚ, ROZUMÍM!

ANO... ANO...
NE, STŘELY NEPŮSOBÍ,
SPÍŠE NAOPAK,
PANE MINISTŘE!

5A

KACIMUTO,
VY IGNORANTE,
CHCETE MĚ
ZNIČIT?! VŽDYŤ
TUHLE SCENU
NATAČÍME UŽ
POŠESTÉ...

5B

KDYBY EXISTOVALA
TA SKUTEČNÁ VESMÍRNÁ
OBLUDA, ANI ZDALEKA BY
NEUDELALA TOLIK
SKODY JAKO VY,
KACIMUTO!

SCÉNÁŘ: BERG

KAMERA: ŘIHA

KONEC

Menší jekot poplachové sirény se odráží od titanových stěn a naplňuje celou loď. V řídicím středisku se zažínají červená a zelená světla. Palubní počítač vrhá na osvětlenou obrazovku slova, jichž se astronauti nejvíce bojí: **NÁHLÁ PORUCHA V INSTALACI HYPERPROSTOROVÉ NAVIGACE. NUTNÝ NÁVRAT DO NORMÁLNÍHO PROSTORU. OPAKUJI: NUTNÉ VYNOŘENÍ Z HYPERPROSTORU! NEBEZPEČÍ TOTÁLNÍHO ZNIČENÍ LODI. OPAKUJI NUTNÉ VYNOŘENÍ...**

Ale dříve než doopakuje výzvu / nemá v tom kovovém hlase náznak zděšení? / pilot 1; pár okamžiků lehké závratě a žaludeční nevolnosti, loď je venku z nulového prostoru. A dříve než se lidé začnou vznášet ve vzduchu malé paprsky uvedou do chodu umělou gravitaci, na poloviční sílu.

V té chvíli se probudí kapitán "Body" Lombard s pocitem, že padá, pocit je vyvolán změnou gravitace. Kapitán je znechucen, po necelé hodině se tím přerušil jeho hypnopedický spánek. Ihned se však probudí instinkty astronauta a projeví se dlouhodobý výcvik. Kapitán si uvědomí, že se muselo stát něco vážného a násilím ze sebe setřese strnulost. Zapne interkom.

"Mluví kapitán. Co se stalo? Kdo dal příkaz k opuštění hyperprostoru?"

"Zde stroje. Mluví Bleaster. Vzal jsem to na chvíli do rukou jakožto starší důstojník. Magnetická bouře způsobila, že počítač vyhlásil poplach."

"Dobře." Od této chvíle se ujímám velení. Ať se důstojníci připraví k nástupu." Zapne rozhlas. "Celé posádce: muži na svá místa. Situace ohrožení: "Žlutá". Kdo je mimo službu, ať se dá k dispozici vedoucím čet. Pasážéři ať zůstanou ve svých kabinách."

Oddychne si a zvedne se z lehátka. V tom začne neodbytně bzuchet interkom napojený přímo a výlučně na kapitánovu pracovnu.

"Mluví poručík lékař Volf, pane. Jedna pasažérka špatně snáší poloviční gravitaci. Je-li to možné, přejděte na normální. Je těhotná a mohla by ztratit dítě."

"Díky, poručíku. Pilote! Přejdeme na gravitaci jedna. Je něco nového ve stroje?"

"Áno, kapitáne. Objevíli jsme příčinu poruchy. Magnetická bouře úplně vyřadila podprostorový motor. Počítač to teď zkoumá, ale zdá se, že bude nutné někde přistát, aby se motor mohl opravit."

"Dobře. Ať astrogátor zjistí, jsou-li tu snadno dosažitelné planety a jakého jsou typu. "Kdo ví, kde jsme se vynořili, myslí si. "Muži mimo službu ať se vrátí do svých kabin. Pro ostatní i pro pasažéry zůstává v platnosti poplach "žlutá". Všimne si, že mluvil pouze do interkomu a musí opekovat instrukce do mikrofону rozhlasu. Sotva skončí, někdo volá.

Mluví Lyon, kapitáne. Zjistil jsem naši pozici. Máme z pekla štěstí. Je tu planeta typu T, vzdálená jen patnáct hodin letu nynější rychlostí. Gravitace 1,2 - atmosféra s kyslíkem, jen místo dusíku je tam argon jako inertní plyn. Teplota ve všech zeměpisných šířkách tropická, pro nepatrný sklon osy a blízkost slunce. Data jsme získali automatickým vyhledávačem planeta není zanesena do map. Nejspíš dosud nebyla prozkoumána, protože je dost odlehlá."

"Díky, Vincente. Připrav kurs a dej ho pilotovi. Jaká je pravděpodobnost, že je planeta obydlena?"

"Chybí údaje. Zdá se, že tam ještě nikdo nepřistál, přestože je v katalogu už přes sto let. Zdá se mi divné, že jí pomínuli výzkumníci a vědci. Snad tam i někdo dělal průzkum, přestože na mapách chybí jakýkoli údaj. Je-li obydlena, bude tam asi nějaká humanoidní civilizace na stupni kočovníků nebo zemědělců a pastevců."

"Kapitán si otřel čelo. V každém případě jsme měli štěstí; najít planetu na dosah ruky... A dokonce typu T! Mohli jsme se také vynořit pár světelných let od nejbližší planety nebo jsme mohli putovat celé měsíce normálním prostorem. A nebo také skončit na nějakém gigantu s obrovskou přitažlivostí nebo na planetě totálně pokrytou vodou nebo na nějaké s jedovatým ovzduším, což by nás přinutilo pracovat ve skafandrech. Je tolik různých světů v našem vesmíru."

Ale problém je vyřešen. Jen pro úplnost se kapitán informuje, zda je možné provést opravu za letu, ale není to možné.

Kosmická loď letí k spásnému cíli. Na palubě je znovu klid; co mohlo být dramatem, ukázalo se jako běžný letový incident.

Kosmická loď stojí na travnaté planině. Posádky i pasažéři vystoupili, technici opravují poruchu a čas od času se střídají. Je den, trochu horko.

Náhle jedna z hlídek křičí ze svého stanoviště na kopci: "Pozor! Od východu se blíží skupina domorodců. Jé...je to neuvěřitelné. Nejen že jsou to humanoidi. Oni jsou úplně stejní jako my. Zdá se, že mají mírumilovné úmysly. Aspoň nevidím žádné zbraně."

Domorodci skutečně vypadají jako lidé, průměrná výška metr šedesát osm, tmavá pleť, hnědé oči, kaštanové vlasy; jako pozemšťané z tropického nebo mírného pásma. Jsou zcela nazí a kupodivu nemají ani ozdoby, žádné ptačí peří, žádné korále, žádné tetování. Žádný odlišující znak, jako by neznali hierarchii, jako by neměli vůdce.

Poručík Volf, který je nejen lékař, ale také odborník pro psychologii kontaktů a dorozumění, je pověřen navázat kontakt. S pomocí terminálu palubního počítače rozluští domorodý jazyk podle norem "Předpisů pro první kontakt", které stanoví, že společným jazykem se má stát ten jednodušší. Ježto civilizační stupeň domorodců je evidentně nižší než stupeň pozemšťanů, i jejich jazyk by měl být jednodušší a pro pozemšťany by mělo být snazší se mu naučit než učit mimozemšťany galaktickou frengličtinu.

Jde to snadno. Stačí dát si vyjmenovat názvy různých předmětů, země, obloha, kameň, strom, ovoce, člověk, nos, paže, a slovník je namemorován elaborátorem, který také odvodí gramatická pravidla. Zanedlouho je vše hotovo.

Planeta se jmenuje "Tipewy". Tipewyané se věnují lovu a zemědělství; chov neznají. Sociální struktura je kolektivního typu a není tu ani stopy po náboženství ani mystice. Umění má znaky běžné v primitivních společnostech, jsou tu řemeslné výrobky / každý kousek nářadí je malé mistrovské dílo řezbářské nebo kovářské práce /, zpěvy a tance, které uvádějí pozemšťany přímo do extáze.

Přestože se pracovní tempo zpomalilo, za dva dny je oprava skoro dokončena. Domorodci se chovají přátelsky a srdečně. Nabízejí pozemšťanům pokrmu, nápoje i ženy. Teď připravují slavnost na rozloučenou.

Ve vzduchu je však něco divného, někteří to vnímají, ale nerozumějí.

"Co ménějvíc udivuje, je jejich chování," říká právě astrogátor Lyon.

"Je to počtvrté nebo popáté, co vidím planetu stímhle stupněm civilizace, a domorodci se nikdy necho alí jako ti zdejší."

"To jest?" ptá se malý Mc Duff, lodní číšník a zároveň radista. Ale než mu Lyon stačí odpovědět, ozve se kapitán.

"Opravdu. V knize "Teorie a praxe chování domorodců na primitivních planetách", která patří k vybavení všech kosmických lodí, se uvádějí jen základní dva typy chování, s drobnými odchylkami v možnostech kontaktu. Domorodci nikdy lhostejně nepřijmou přítomnost jinozemců. Buď je pokládají za bohy, nebo za nepřátele, v obou případech se jich bojí a často se pokoušejí cizince pobít. To se samozřejmě týká jen primitivů a ne technologických společností, které už většinou překonaly antropocentrismus a strach z cizinců."

"Chtěl jsem říct totéž," pokračuje astrogátor Lyon. "Vzpomínám si, že na Ofélii ještě než tam emigrovali černoši, jsme celé měsíce museli odrazet útoky jakýchsi stromových humanoidů. A na Altairu 2, to je ta planeta, co je stále zakryta mračky jako venuše, si říkali Božské - Bytosti - Zrozené - Z mraků a dělali jen potíže. A tady nic. Přijali nás jako něco samozřejmého, ani se na nic naptali."

Vpojí se doktor Volf, který slyšel poslední věty: "Snažil jsem se pátrat po příčině. Odpovídali něco, co počítač překládal jako "Máme rádi cizince."

"Rasa xenofilů!" Zabručí kapitán.

"Ale to znamená, že jsou na cizince zvyklí. Ze tu přistáli jiné lodí, pozemské nebo z jiných planet."

"I na to jsem se ptal, ale nedostal jsem srozumitelnou odpověď. Moc tomu nevěřím, vždyť v Katalogu planet je "Tipewy" uvedena jako neprozkoumaná."

"V každém případě," řekne kapitán, "se vše možné vynasnažím poslat sem vědeckou expe-

dici. Škoda, že se tu nemůžeme zdržet my, ale už jsme ztratili příliš mnoho času a naše loď má pasažéry. Exocentropologii bude jistě zajímat zvláštní charakter tipewyjanů."

"To jistě," prohodí Mc Duff. "Ale proč si s tím teď dělat starosti? Pojďme se pobavit, slavnost už začala."

"Slavnost trvá celou noc. K ránu leží pozemšťané i tipewyjané uprostřed vesnice, vyčerpáni tancem a opilí z whisky a z do-

morodého piva. Rozední se. Tipewyané vstanou a začnou něco chystat; upravují a zdobí nějaké náčiní, Poslední akt slavnosti?

"Pozemšťané jsou vysílení. Spí. I Volf usnul, ale náhle se probouzí, a když vidí přípravy dostane nečekaný nápad. Bdí, avšak nedokáže se pohnout, snad je znehybněn nějakou drogou. Pochopí, oč jde. I když to není totéž, vyjádření je ekvivalentní. Znamená i kotel kanibalů.

"Máme rádi cizince," opakují tipewyané.

Povídka byla poprvé uveřejněna v časopisu VERSO LE STELLE / KE HVĚZDÁM /, číslo 10/11 ročník 1979.

S autorovým souhlasem pro český fandom přeložila Ludmila Freiová.

Autor se narodil v roce 1951 v Palermu. Vystudoval filosofii a pracuje jako knihovník na universitě ve Florencii. Spolupracuje s fandomem s tiskem i rozhlasem. Píše také poezii SF. Získal několik italských literárních cen / například v roce 1977 získal první cenu v literární soutěži neapolského klubu Gagarin/. Několikrát zastupoval Itálii na mezinárodních setkáních. Publikuje i pod pseudonymem Ippolito Fangizzi. Jeho četné povídky jsou uveřejňovány v antologiích a časopisech. Je překládán do francouzštiny. Planeta Tipewy se vyskytuje i v jiných autorových povídkách.

FANDOVĚ FANTASTIKY

Frank Herbert, autor ságy SF - "DUNA", řekl po shlédnutí filmu Davida Lyncha: "Podařilo se to!".

Realizace trvala tři a půl roku a stála 45 milionů dolarů. "DUNA", vydaná v roce 1965, získala čtenáře a objevila současně jméno klasika SF. Už od začátku přitahovala hollywoodské producenty, ale přesto se však zdálo, že nad realizací visí jakási smůla.

První majitel práv na zfilmování zemřel ještě před jejím započatím. Potom se chystal film natočit avantgardní režisér Alexander Jodorovský. Zpočátku měli být v hereckém obsazení Orson Welles a Charlotte Rampling, projekt scénografie připravil slavný surrealistický malíř Salvadore Dali. Uvodní práce spotřebovaly dva milióny dolarů - a produkce zůsala odročena. "Jodorovského film by musel trvat dvacet hodin" řekl později Frank Herbert.

Konečně k realizaci přistoupil producent DINO DE LAURENTIS. Zadal scénář u samotného Herberta a režii pověřil Ridleye Scotta, máje na paměti úspěch jeho filmu "Vetřelec". Zakrátko však začaly rozpory. Scott prý mířil "zbytečně vysoko a kontraverzně". Proto De Laurentis obrátil pozornost na mladého režiséra Davida LYNCH, tvůrce filmu "Člověk - slon" podle díla Johna Merricka. Lynch nikdy nedělal SF film a snad proto uznal, že "Duna" je materiál pro podívanou ve stylu Felliniho. A také podívanou ve své podstatě hudební - jako v opeře jsou tu symboly i dění řízeny hudbou.

Začala obtížná doba psaní scénáře, teprve sedmá verze uspokojila producenta i režiséra. Dekorace vytvořil ANTHONY MASTERS, za kameru usedl FREDDIE FRANCIS, v hereckém obsazení se objevili - rockový zpěvák STING, veterán JOSE FERRER a také PAUL SMITH, FRANCESCA ANNIS, KYLE MacLACHLAN. Realizace probíhala v Mexiku, ve studiu Churubusco. Tak velké produkce však překračovala zkušenosti mexičanů a proto se vyskytly mnohé potíže. Režisér říká: "Práce v dosti obtížných pod-

mínkách značně filmu prospěla. V americké realizaci by to bylo příliš mechanické." Současná SF se potýká často s kritikou. Významný režisér Elia Kazan řekl, že kino zapomíná na život obyvatel naší planety, raději hledá fantastická témata.

Lynch však argumentuje takto: "Skutečnost bývá také velmi záhadná. Není možné umístit kameru do lidské hlavy, aby bylo vidět, co se v ní děje. Oči sice trochu prozrazují, ale zbytek zůstává ukryt. Zdá se mi, že vlastně SF pronikla do těchto pokladů podvědomí. Duna je čímsi neobvyklým i v kategorii SF. Mám dojem, že umožňuje divákovi uvědomit si množství věcí, které rozhodují o obsahu našeho života."

A ještě jednou několik slov o realizaci náročného filmového přepisu Herbertovy DUNY. Tentokrát v interview pro časopis - "Première". David Lynch v rozhovoru s redaktorem listu říká:

"V té knize je všechno. Na první pohled román vypadá jako dobrodružný. Ale to, pouze na povrchu. Pro eventuelní skutečné zhodnocení úrovně románu, je nutno se vrátit do jistých částí vyprávění. Při převodu knihy na plátno jsem se snažil vybrat to, co je nejsrozumitelnější, zachovávaje při tom v knize duchovní věrnost."

REDAKTOR:

"Co rozhodlo o stylu dekorací?"

D. LYNCH:

"Všechno muselo vyhlížet jako SF, ale určitým způsobem evokovat zároveň renesanční duch. Pohled na noční Benátky inspiroval scénérie planety Geidi obydlenou klanem Harkonnenů. Každá planeta ve filmu má vlastní ráz. Pomohla nám také realizace v Mexiku, kde se zcela ztrácí pocit skutečnosti. Místa, která nepřipomínají nic na světě. A ušlechtilá pustina s podivínskou krásou. Nafta tu není čistá, proto se na horizontě vznášejí černé dýmy ... To vše vytvořilo atmosféru, jakou jsme hledali pro DUNU."

REDAKTOR:

"Máte v plánu převést na plátno nějaký další díl cyklu o DUNE?"

D. LYNCH:

"Začal jsem práci na "Mesiáši z Duny", jehož děj se odehrává o několik let později, příběh je však jiný - v knize je spousta geniálních nápadů."

TVÁŘ BOHYNĚ TANIT

Literární činnost zahájil Jiří Jobánek, šedesátitřetiletý rodák z Dolní Loučky u Tišnova, románem "LODIČKA". Představuje snahu o ztvárnění generační problematiky. Druhá próza "HAVARIE" se snaží o větší rozsah a zpracování širšího časového useku /dětství, válka, padesátá léta/.

Svou třetí knihou "STRÍBRNÉ OSTROVY" vstoupil Jobánek mezi autory píšící vědecko-fantastickou literaturu. Další literární počín znamená návrat k reálné tematice, vztahu k přírodě, moravskému rodišti. "/ŠALAMOUNŮV PAS/". Následující dvě knihy kratších proz "CÍNOVÉ POHÁRY" a "KAPITÁN A KRASKA" nejsou návratem ke sci-fi tematice, až "TVÁŘ BOHYNĚ TANIT" je sci-fi se vším všudy.

Rovněžma nohama se ocitáme v dramatickém ději..Jsme v římany obleženém Kartágu, boj se přenáší do ulic města, zkáza je neodvratná. V této dramatické chvíli se v utrobách tajemné jeskyně schází několik "pomazaných" hlav Kartága, aby spasili a uchránili před utočnický posvátné tajemství půvabné bohyně.

Zanedlouho odráží od doutnajících břehů moderní plachetnice. Loď je kombinována s primitivním motorovým člunem. Zázrakům však není konec, starověcí mořeplavci mají k dispozici trhaviny ohromné ničivé síly, samostříly a mnoho dalších přístrojů, vrchovatě převyšujících tehdejší míru poznání. Jsou to dary okřídlené bohyně Tanit. Jako bájní Agronauti vyrazí poslední žijící kartáginané na nebezpečnou pout světem. Tanit řídí jejich kroky. Vede je na místa, která označují starobylá centra civilizace. Zde, dle ústního podání, spadlo z nebe strí-

brné vejce Fénixovo a zanechalo "archy", přístroje mimozemšťanů učící lid a zároveň označující místo, kde spočívá vejce /kosmická loď/.

Každá zastávka je samostatným cílem, metou symbolizující vývojový stupeň civilizace a navigující cestovatele na další cestu. Pouť je nebezpečná a dlouhá. Cíle dosáhne pouze mladý kartáginský princ. Uvnitř kosmické lodi /jedná se pravděpodobně o průzkumnou sondu, zanechanou zde na úsvitu věků neznámou mimozemskou inteligencí/ se překvapenému Himilkovi zjevuje předávná "matka", členka pravěkého národa "lidí se srostlým obočím". Autor rozvádí zajímavou teorii o těchto lidech: jednalo se o národ, pohrdající technickým pokrokem a řemeslnou výrobou, zdokonalující pouze své tělo, smysly. Byli nuceni ustoupit před novou, tvořivou lidskou rasou, obklopující se hmotnými věcmi, stroji, zotročující přírodu. Jobánek těmto lidem připisuje schopnost hypnózy, levitace, atd. "Matka" vysvětluje mladíkovi poselství neznámých. Zkresleně, nedostatečně s přihlédnutím ke stavu Himilkových znalostí. Projevuje se jako žena s vášnivými city a obrovskou touhou po muži a krásách lidského života. Zanechává opuštěného mimozemského posla svému osudu a odchází.

Himilka s hrstkou přátel odplouvá s počtem, který se mění v jistotu: vrátí se, ano ví, že se vrátí ...

Autor, vyzrálý starý muž, se v příběhu zamýšlí nad budoucností lidstva a volbou správné cesty, vhodným skloubením citu a duchovních hodnot člověka se stále rostoucím, odliščujícím vlivem techniky a automatizace. Není dogmatik a nezavrhne poznání /kartáginský princ a jeho touha po nových poznatcích/, přesto zcela úmyslně klade proti sobě dva extrémy, dva světy, dva principy.

Nastávající novověk, symbolizovaný mocnou říší římskou, kací zavedené modly, zvyky. Římská orlice zakrývá Zemi okovanými pařáty svých neporazitelných legií. Pomalu mizí stará "barbarská" místa, starý způsob života, uctívání a úcta k přírodě - matce, jako počátku všeho, velké dárkyni života a růstu. Snaha o ovládnutí přírodních sil poznáním, mocí ducha.

Již "římská želva" dává tušit jisté

podobnosti se současným stavem civilisace a společnosti. Člověk jako zrnko písku, jedinec v seřazeném šiku, tvořící lidskou masu.

Agresivní expanzní říše, bezohledně využívající své síly a ustupující hynoucí svět, mnohdy ovládající účinné ničivé prostředky / Kartágo /, s obrovskou mírou zodpovědnosti nad jejich zneužitím.

K rozboru lidských vášní a charakterů, posloužil Jobánkovi uzavřený svět Ešmúnovi plachetnice. Ješitnost a intriky kartáginské princezny, pohrávající si s láskou bohatého římana a mocí, vyvolávají boj ve vlastních řadách, rozpory a různice. Přesto na lodi dochází k pomyslnému sjednocení různých světových názorů, náboženství "starého" a "nového" světa. Dialog a řešení je podle Jobánka možný.

Půvabný a v naší sci - fi produkci ojedinělý příběh, vyplouvá na vlnách titěrných liter na dalekou a krkolomnou cestu, cestu do lidských srdcí, čtenářovy duše.

BIBLIOGRAFIE AUTORA: Lodička / 1959 /, Havárie / 1964 /, Stříbrné ostrovy / 1965 /, Salemounův pás / 1972 /, Cínové poháry / 1980 /, Kapitán a kráska / 1981 /, Tvář bohyně Tanit / 1987 /.

OHLÉDNUTÍ ZA PODZIMEM '87

V našem prvním letošním čísle si chceme připomenout některé zajímavé povídky autorů zahraniční / v jednom případě i naší/ SF otištěné ve fanzinech SFK v závěru roku 1987, a rovněž překlady románů nebo celých cyklů, které zde vycházejí na pokračování a skrovně tak nahrazují trvalou absenci kvality i kvantity SF literatury u nás.

LASER 4/87

Již deváté pokračování vynikajícího románu A. C. Clarka z roku 1983 - 2000 *Odyssey Two* /*Odyssea dvě*/ s výrazně antimilitaristickou myšlenkou. Clarke

se v něm vrací k záhadnému osudu lodi *Discovery*, její posádky i počítače HAL 9 000 a dává zde možnost rozvoji rozumných bytostí na Europě, pro které svítí nová hvězda v naší soustavě / vzpomínáte na film, ve kterém hrál roli Dr. Floyda výborný Roy Scheider?/. Ne náhodou se pod vlivem tohoto díla dostalo Clarkovi v roce 1985 ocenění amerického fandomu Velmistr žánru, jenom potvrzující, že ryze vědecká SF zdaleka neztratila na popularitě.

POUTNÍK 17

Chronologický nástin celého cyklu *Known Space* / *Známý vesmír* / Larryho Nivena, představitele hardcore SF navazující na space opery 30. a 40. let. Cyklus vycházející od počátku 70. let zahrnuje období technického rozvoje Země až po expanzi mimosluneční soustavy v letech 2 000 - 3 100. Je zde uveden obsah románu *The World of Ptavvs* /*Svět Ptavvů*/, ve kterém roku 2 100 bojujeme proti poslednímu potomkovi dávno vyhynulé civilizace Thrintů, který nás považuje za zmutované a zdegenerované příslušníky svého rodu; dále překlad povídky *The Warriors* /*Válečníci*/ o prvním setkání s mimozemskou lodí v roce 2 400 a likvidaci její posádky mající válečné úmysly a překlad povídky *There Is a Tide* /*Tam je příliv*/ o konfrontaci dvou civilizací okolo roku 2 800 u neznámé planety mimo *Known Space* mající na oběžné dráze údajnou vědomostní schránku Thrintů, z níž se vyklube gravitační past ve formě koule neutronia. Závěr cyklu tvoří podrobně popisované romány *Ringworld* /*Prstencový svět*/ a *Ringworld Engineers* /*Inženýři Prstencového světa*/ vyprávějící o výpravě k obrovskému kruhovému světu v roce 3 100 a nových perspektivách tohoto světa. Dosáhly největšího úspěchu autora /Hugo, Nebula/ pro svou působivou samozřejmost vývoje galaktických dějin, lišících se od starých space oper tak, jak to v minulosti dokázal Isaac Asimov.

Zvláštní číslo věnované I. Asimovovi, jeho Second Foundation a Foundation's Edge (Druhá Nadace a Na hranicích Nadace) a tedy třetímu a čtvrtému svazku této vesmírné sagy. Asimov o generaci starší než Larry Niven je současník R. Heinleina a T. Sturgeona, tedy autorů pišících v dobách vesmírných oper (Nadace začala vycházet v Astoundingu již ve čtyřicátých letech). Významem se ale zařadil už k budoucí hard SF. Galaktická impéria popisuje na vědeckém podkladě a kladě důraz na hospodářské působení Nadace podle principů svobody, kdy zájmy civilizace neprosazují vojáci a politici, ale oproti space operám především obchodníci (trilogie Nadace, Nadace a Impérium a Druhá Nadace získala v roce 1965 Huga a ocenění jako největší SF všech dob). Četba působí skutečně i dnes solidním dojmem, takže tvrzení Ivana Adamoviče o bombě 40. let není vůbec přehnané.

MAKROPULOS 16

Překlad poměrně "čerstvé" povídky Roberta C. Murraye Nesmrtelný Smythe (Analog 86) o nesmrtelném člověku žijícím více než 300 let díky genetickým změnám v jeho organismu. Murray zde zajímavě determinoval vznik takového mutanta biologickým sloučením regeneračních buněk nezmara s buňkami člověka a dal tak zelenou novému typu chromozómu, který způsobuje nezničitelnost organismu.

LABYRINT (prosinec)

V povídce B. W. Alldisse - Another Little Boy (Znovu Little Boy) nalézáme svět roku 2044, který ke stému výročí vzniku atomové éry uskuteční rekonstrukci výbuchu atomových pum nad Hirošimou a Nagasaki včetně přímého vysílání televize, neboť "velké události zasluhují zvětšení". Slavný představitel New Wave a spoluautor antologie Nebezpečné vize z roku 1967 zde zcela v jejím duchu rozvádí stále hledání smyslu existence a vývoje civilizace, které se zvrhne až v antihumánní oslavismus totalitní společnosti.

SLAN 3/87

Povídka Donalda E. Westlakea - Vítěz, je

o básníkovi umístěném v koncentračním táboře pro politické vězně (je nenapravitelný volnomyšlenkář a chce psát verše!). Vězňové mají voperovány stimulatory mozkových proudů k zamezení útěku. Básníkovo marné pokusy o útěk, pomoc lékaře snažícího se odhalit pravdu na veřejnosti, za což je také uvězněn, tím vším naznačuje Westlake v Orwellovských intencích osud jedinců chápajících svobodu jako absolutno oproti zmanipulované mase současného světa.

SLAN 4/87

Zde je otištěna novela Alice B. Sheldonové, pišící pod pseudonymem James Tiptree Jr., The Screwfly Solution / Prostředek proti mouchám /. Tato současnice Ursuly Le Guinové píše o důsledcích nevojenské invaze mimozemšťanů, toužících po Zemi jako pozemku. Mentálním působením na podvědomí mužů dojde k pronásledování a likvidaci ženské populace. Je zde cítit podtext názoru na biologické experimenty ze slov poslední ženy na Zemi - "Země je krásná, ale nač jí ničit, když tenhle způsob nepřivádí žádný zmatek. Tak jsme bojovali proti mouchám."

LASER 4/87

Alfred Bester - The Flowered Thundermug / Květovaný nočník /. Povídka se odvíjí ve dvacátém pátém století, kdy jsou středem pozornosti četné krádeže vzácných starožitností z dvacátého století / gril, lustr, žehlička, stůl /. Dle významného historika představuje tento zcizený soubor jistý vkus pachatele a určí jako další předmět možného zcizení květovaný nočník v soukromé sbírce / čtenáře zaujme profesorova přednáška o životě Američana sedmdesátých let dvacátého století hemžící se anachronismy - Američan jezdí auty ve stádech, která přepadávají indiáni a beatníci, čte si v novinách o objevu severního pólu a přistání na Marsu, v zaměstnání mu visí Renoir a skalpy indiánů /. Po nastražení pasti a zápletky příběhu se dostaneme až k Samovi a Violet, kteří pochází z našeho století, ale potom "kdy to bouchlo" se probudili o pětset let později. Sam má ve skryté samotě dům ve stylu jeho doby a se zařízením, které loupi ze soukromých sbírek a muzeí, neboť se mu stýská po starých dobrých časech.

Dohodne se s Violet na spolupráci, je však policií vypátrán a obklíčen včetně televizních kamer a diváků. Nechce pustit ztrátu svého nasbíraného majetku a použije při odchodu z domu trubičku s nápisem TNT. Šeredně se však mýlil on, policie i diváci, neboť TNT znamenalo termonukleární toulén, a jak píše Bester, ze stometrového kráteru se vysílat nedá.

SLAN 3/87

Zdeněk Rosenbaum - Neslavný konec profesora Blooma. Vypráví o specialistovi na šoky profesoru Hiram Bloomovi, který bádá v různých vědních disciplínách a vytasí se vždy s hypotézou tak šílenou, že se pravidelně někdo zblázní / teorie nukleárních jevů ve vývoji vesmíru na základě studia bělásek zelných, příliv a odliv jako projev omezené inteligence, úvaha zda Bůh byl homosexuál, končící pětidenní hladovkou papeže a pronásledováním zuřivými věřícími /. Jeho kariéra vrcholí přednáškou na stadionu Maracanã o našem mimozemském původu. Jsme roboti, neboť zde mimozemšťané v minulosti zanechali několik exemplářů opic se základní umělou inteligencí a schopností rozmnožovat se a zdokonalovat. Proto vědci nemohou najít chybějící článek mezi opicí a člověkem, neboť žádný není. Vznikne všeobecná panika, desítky lidí dostávají infarkt, lidé se koušou, aby našli nějaké ty obvody / se slovy - já to věděl já to tušil / a doma zkouší zásuvky, aby dobili baterie. Vědec protestující: "A co appendix?" je umlčen. Profesor prohlašuje - až naši tvůrci přijdou, jsme podle zákonů robotiky nuceni poslechnout jejich příkazů. Svět se hroutí, upadá morálka a pořádek, každý očekává Pánův hlas a kouká si ještě užít. Profesor žije ve svém kamrlíku, až jedné noci dostane příkaz -, tak pojd' Bloome' - a dojde do polorozpadlého tělocvičny, kde na koni na šif sedí tři koule s chladně zářícího světla, zkoumavě ho pozorují, nadsakují a je v nich slyšet neslyšitelné praskání. Tu se ozve kovově rozložený hlas -,heleď se Bloome, už toho nech a zbytečně nás neštví, ty totiž děsně, ale děsně kecáš! A dostane od prostřední koule facku.

Precizně napsaná povídka s prvky společenské satiry je příjemným překvapením

pro čtenáře české SF a je snad nejlepším povídkou minulého roku.

Použity údaje jmenovaných fanzinů a knihy O. N. - VŠECHNO JE JINAK.

Zdeněk Svoboda

**

zodiakus

AMETHYST * MARS

Kdyby blázen vytrval ve svém bláznovství, stal by se moudrým.

/ William Blake /

Fantazie.

Člověčí fantazie a věčný boj o její pravou podobu, nekonečná mnohotvárnost daného tématu specifikovaná každým z nás.

Fantazie hlupáka, lámající okovy přetvářky a samolibosti, fantazie měšťáka, omezující se na dobrý oběd, macatou ženu a hmotné pohodlí.

Fantasie básníka, toužící vzlétnout ke hvězdám a stále poutaná tíživou banální realitou.

"Celý svět v zrnku písku zhlédnout a nebe v polní květině, na dlaní sevřít nekonečnost a věčnost v pouhé hodině." Vzletná slova anglického básníka, který svému smu obětoval lidstvo, jak? Jednoduše, hodil ho přes palubu a vytvořil si své zákony, svou vlastní mytologii. Pocity a abstraktní principy nechal vstoupit do svých knih v podobě mytických bytostí. Nestojí tu proti sobě ďábel a Bůh, nebe a peklo. Vše se vyvíjí a jedna bytost povstává z té předcházející. Z Urizena, nepřitele lidstva se zrozuje prorok Los, princip času a tvořivé energie.

Samozřejmě William Blake, o kterém byle řeč, není jediný bludný samotář ani konečný cíl, naplnění a sestavení jednotlivých střípků zrcadla fantazie a imaginace. To ostatně dokazují stehy knih, kterými prokvétá kouzelná nit lidské fantazie, snění a hry.

Pravidelná zamyšlení na těchto stránkách jistě nebudou pouze systematickým výčtem děl, která nepatří jednoznačně do žánru

sch-fi. Půjdem raději klikatou cestou náhody, přibarvené malou mírou osobní zaujatosti.

Osobnost, která zahájí malou galerii "bláznů" výrazně ovlivnila literaturu dvacátého století. Skutečnost o to paradoxnější, neboť "náš" autor nařídil ve své závěti úplnou likvidaci originálního a osobitého díla. Zaslouhou přítele se tak nestalo. Přítel se jmenoval - MAX BROD a "náš" autor: FRANZ K A F K A / 1883 - 1924 / Spisovatel a zároveň úředník Dělnické úrazové pojišťovny opouští tento svět velmi záhy, umírá v jednatřiceti letech po dlouhodobém onemocnění tuberkulózou. Po úmrtí autora a dešifrování jeho zvláštního těsnopisu se podařilo, proti přání zesnulého, připravit pro tisk šestisvazkový soubor jeho díla. Jaké je Kafkovo dílo, čím je symbolizováno, co říká čtenáři?

Zaměříme se nejprve na Kafkovu povídkovou tvorbu. Většinou bývá shrnuta do dvou svazků. Nejobsáhlejším svazkem kafkových próz, vydaných v českém jazyce, je sbírka: POPIS JEDNOHO ZÁPASU / Odeon 1968 /, která programově navazuje na svazek: POVÍDKY / 1964 druhé vydání 1983 /, přičemž obě knihy jsou symbolizovány určitými řešiliemi z autorova života.

První / POVÍDKY /, shromažďuje prózy, vydané za Kafkova života, druhá / POPIS JEDNOHO ZÁPASU / ty ostatní.

První svazek je rozdělen do šesti proudů: Rozjímání, Crtel, Proměna, Venkovský lékař, V kárném táboře, Umělec v hladovění. Jednotlivé názvy dokreslují atmosféru povídek a jsou v textu zastoupeny.

Z hlediska literatury, blízké sci - fi, alespoň svými fantastickými motivy, stojí za zmínku povídky:

PROMĚNA - mladý muž Řehoř Samsa při probuzení s hrůzou zjistí, že se jakýmsi záhadným a nevysvětlitelným způsobem změnil v obrovský hmyz. Rodina / otec, matka, sestra /, kterou dosud udržoval svým platem se ukáže jako značně sobecká. Pouze sestra se snaží ulehčit bratrův nelehký úděl. Řehoř si zachoval lidský rozum. Stále myslí na druhé, snaží se nepřekážet a "nebýt navíc". V příběhu je ukryta mrazivá, jemná hrůza a zároveň soucit se zdánlivě hrůzným a odporným tvorem, v jehož

slupce je uvězněn člověk.

ZPRÁVA PRO JISTOU AKADEMII - opice, která sepisuje hlášení "slovutným členům královské akademie" o způsobu a okolnostech, které ji donutily k lidskému stylu života. Samotné bytí, naše existence, je tu komicky zesměšněno, jako vhodná kombinace vnějších prvků: řeč, oděv, vystupování.

UMĚLEC V HLADOVĚNÍ - umělec a jeho mistrovství - hladovění. Vytrvale hladoví za nadšeného obdivu diváků, kteří časem chladnou. Umělec v hladovění končí jako odhozený cár hadru. Jeho místo v kleci nahrazuje mladý pardál: "...I ten nejtupější duch se citelně osvěžil pohledem na toto divoké zvíře převalující se v té dávno zpustlé kleci". ZPĚVAČKA JOSEFÍNA, ANEB MYŠÍ MÁROD - půvabný příběh malé myši zpěvačky. Cítí se důležitou, velmi důležitou. Je pyšná na svůj zpěv, žádá výhody pro sebe a svůj zlatý hlásek. Náhle myš Josefína mizí, mezeru a chvilkovou ztrátu nahrazují další problémy, Josefína je mrtva myší národ žije dál.

Kafkovy povídky s bizarními, fantastickými náměty jsou většinou kompaktní, ucelené a sdělné. Není to rys, pro jeho dílo typický. Zbylé povídky svazku můžeme volně rozdělit do několika skupin: krátké meditativní zamyšlení a úvahy / povídky - Rozhodnutí, Výlet do hor, Bída starého mládence /. Jsou to malé výboje Kafkova intelektu, jakýsi mikrosvět sám v sobě.

Dále jsou zastoupeny "pocitovky" / Roztržitě vyhlížení, Ti, kdo běží kolem /.

Autor se zamýšlí nad roční dobou, vzápětí vsugeruje čtenáři zcela konkrétní představu z tohoto období a ta vrcholí symbolem:

- jaro - slunce - stín, padající na muže / stáří - zmar / - jasná tvář dítěte / radost - život /. V další pocitové epizodě / Ti, kdo běží kolem / je navozen pocit tmy, noci, přičemž symbolem jsou lidé, míjející pozorovatele. Lidé / plynoucí čas / jednou sytí a hezky oblečení, jindy otrhaní a hladoví. Pozorovatel ignoruje skutečnost, vyhýbá se pravdě a nastavuje jí záda.

Poslední, snad nejvýraznější úsek svazku tvoří typický "Kafkovský" nenapodobitelný styl, který je zastoupen povídkou - VENKOVSKÝ LÉKAŘ - motiv opuštěnosti, zasněžené krajiny s podivnými lidmi kam odnikud přichází někdo, je dále rozvinut v románu

- **ZÁMEK.** Venkovský lékař přijíždí k nemocnému. Tomu zdánlivě nic nechybí. Během prohlídky objeví na boku pacienta velkou tržnou ránu, prolezlou červy. / Snad absurdní podobnost zkaženosti lidí již v době, kdy se jim připisuje biblická, božská nevinnost/. "... ubohý chlapče, tobě není pomoci. Nalezl jsem tvou velkou ránu, na tenhle květ ve svém boku zahyneš", věta, která zní snivě a zároveň paradoxně ve studeném prostředí Kafkovy idily. Lékař pozná, že jakáko li pomoc je marná. Lidé ho odmítají propustit, svléknou ho a zpívají jakýsi hymnus:

"Svlečte ho a bude léčit,
a nebude li, zabte ho!

Je to jen lékař, jenom lékař."

Pak provádějí mysteriozní akt léčby, odnášejí vysvěceného doktora na lůžko nemocného, který se smířil se smrtí a odmítá přítomnost lékaře. Je hrdý na svou ránu.

Pociťuje ji jako jediné osobní vlastnictví /"s krásnou ránou jsem přišel na svět, to byla veškerá má výbava". /

Doktor se pokouší o útěk. Není kam prchat, nahý, sedící na kozlíku, tažený unavenými koňmi, kteří se vlečou jako starci sněžnou pustinou. Jedoucí s pozemským vozem, ale nepozemskými koňmi, směřuje venkovský lékař kamsi doudálky, mimo prostor a čas do těžkého, pesimistického a absurdního Kafkova světa.

Je li první svazek kafkových povídek částečně ucelený a roztržiděný tím způsobem, že lze vystopovat určité životní proudy a období, pak svazek druhý je snůškou veškerých autorových emocí, pocitů, životních zážvčvů, názorů a směrů, která vrcholí ve svéráznou filosofii:

"MŮJ ČLUN NEMÁ KORMIDLO, PLUJE PO VĚTRU, KTERÝ VANE V NEJSPODNĚJŠÍCH KONČINÁCH SMRTI".

/ Lovec Gracchus -
- 1917 /

- "JEDINÝ, VIDITELNÝ, NEPOCHYBNÝ ZÁKON, KTERÝ NÁM BYL ULOŽEN, JE ŠLECHTA -
- A O TENHLE JEDINÝ ZÁKON BYCHOM SE MĚLI PŘIPRAVIT?

/ K otázce zákonů -
- 1920 /

Opět se soustředíme na ty povídky sborníku, které se blíží nám blízkému tématu. Hned druhá povídka je humornou, zcela nekafkovskou,

satirickou sci - fi:

OBŘÍ KRTEK / 1914 / - vesnický učitel vede spor s váženou akademií o významu objevu, který učinil: pozorování obřího krteka. Vzniká mohutný spis, doložený důkazy, žel byrokratický aparát je neoblomný. Obří krték neexistuje a nikdy neexistoval.

BLUMFELD, STARŠÍ MLÁDENEC / 1915 / - starý mládenec, osamocený a ponechaný napospas svým starostem a smutku. Do tíživé samoty náhle vstupují dvě skákající koule, které starého muže všude provázejí. Samotné koule nápadně připomínají dva nemotorné praktikanty v úřadu.

LOVEC GRACCHUS / 1917 / - povídka z níž je vyjmuta výše uvedená citace. Příběh muže, který umřel a přece existuje, někde na hranici mezi životem a smrtí.

JEZDEC NA UHLÁKU / 1917 / - jedná se o sociální kritiku společnosti, spojenou s fantastickou vizí zimou trpícího člověka. V zoufalství osedlává svůj prázdný uhlák a cválá si na něm vyžebrať uhlí.

KŘÍŽENEC / 1917 / - popis fantastického, zvířecího twora, napůl kočky, napůl jehněte.

PROMÉTHEUS / 1918 / - povídku charakterizuje závěrečná věta: "Pověst se pokouší vysvětlit nevysvětlitelné. Protože vychází z pravdy, musí opět skončit v nevysvětlitelném".

POSEIDÓN / 1920 / - útok na byrokratický aparát. Poseidon, zavalen úředními fascikly a povinnostmi nezná své vlastní penství.

Ostatní povídky svazku jsou na pomezí fantastické filosofie / Sup, Městský znak, Popis jednoho zápasu / a hlubokých, temných lidských pravd / Rána na vrata, Přímluvci, Při stavbě čínské zdi /.

"Všechno utrpení kolem nás je i naším utrpením. Nemáme všichni jedno tělo, zato jeden růst. A ten provází všemi bolestmi v té či oné podobě. Jako se dítě vyvíjí životními stadii ke stáří a smrti / a každé stadium, z žádosti nebo ze strachu, se zdá předcházejícímu stadiu nedostižné /, zrovna tak se vyvíjíme / neméně hluboce spjati s lidstvem, jako sami se sebou /, všemi utrpeními tohoto světa.

Pro spravedlnost není v této souvislosti místa, ale také ne pro strach před utrpením nebo pro učení o záslužném utrpení."

Úmyslně jsem si vybral Kafkův citát dříve, než se zaměříme na románovou tvorbu, která se nese v duchu této úvahy.

Sumarizujeme nejprve výčet děl, vydaných za Kafkovu života. Max Brod, osobní přítel autora říká: "Z toho, co vyšlo za Kafkovu života, bylo otištěno lecos jenom proto, že jsem k tomu svého přítele donutil. Například jeho první knížka - ROZJÍMÁNÍ tak krátká, že ji nakladatel / Rowohlt v Lipsku / musel vytisknout neobyčejně velkým písmem, aby tento malý počet stran vůbec zaplnil." Ze Kafkovu života vyšly tyto knihy: ROZJÍMÁNÍ, ORTEL, TOPIČ, PROMĚNA, V KÁRNĚM TÁBOŘE, VENKOVSKÝ LÉKAŘ, UMĚLEC V HLADOVĚMÍ.

Kafka své díla vydávat nechtěl, mnoho svých spisů dokonce spálil. O to víc šokovaly tři velké romány z pozůstalosti, které byly psány v tomto pořadí: AMERIKA / 1927 / PROCES / 1925 / , ZÁMEK / 1926 / .

Upozorňují na časovou posloupnost neboť v pozdějším vydání díla došlo k omylu. AMERIKA, první Kafkův román, napsaný ještě před první světovou válkou, vyšel tiskem jako poslední v pořadí. A skutečně, přečteme-li si tři knihy chronologicky, tak jak vznikaly, nemůže nám ujít vývoj Kafky literáta, anarchisty a filosofa.

Mladíček Karel Rossmann v AMERICĚ přijíždí do USA. Z domova ho vyhnaly osobní problémy. Nezkušený, důvěřivý a s velkými plány do budoucna hledí na velké město pyšné země. Náhle si uvědomuje, že zapomněl v podpalubí deštník, nechává svůj kufr na palubě a vydává se ho hledat. V kabině se setká s topičem, který nadává na melichký úděl a příkoří, které musí snášet. Karel se zamíchá do sporu. Hádka vrcholí u kapitána lodi. Chlapec se snaží objasnit topičovu stížnost. Ten ale zabředl do nudné, nepřesné výpovědi. Karel se vrací na palubu, kufr mu byl mezitím ukraden. Stojí na prahu nového světa, nešťastný, oloupený a zcela bezbranný. Rys, který se bude stále objevovat v Kafkově tvorbě. Jedinec, drcený tíhou nepříznivých okolností a vlivů, bojuje o sebeurčení a většinou, bohužel, prohrává.

Děj románu se dál odvíjí podle promyšlené fabule příběhu. Karel, nepoučený a nepoučitelný z mnoha chyb, je ve vlivu dvou kumpánů: Delamarcha a Robinsona. Oba ho zcela bezohledně vykořisťují. V závěru jako by si autor chtěl zaleškovat a trochu zlehčit relativní lid-

ská práva a svobody.

Karel končí v jednom z nuzných bytů dělnické čtvrti, vyčerpaný marnými pokusy o útěk. Rezignuje po rozhovoru se sousedem, který mu filosofickou cestou zdůvodňuje nesmyslnost osobní svobody a volného pohybu "tam venku". Chlapec si vytváří soukromý, absurdní svět, přátelí se se slabošským Robinsonem, snaží se zaměstnání sluhy u svých tyranů Delamarcha a Brunaldy co nejlépe. Co chvíli se ocitá na balkóně, v opuštěných koutcích místnosti a sní úplně jiný život. Stává se pohozenou věcí na klíček.

Kniha končí příšernou kapitolou - Brunaldin odjezd -, ve které Karel odváží ženu do nového bytu. Není tu jasně řečeno, jaký časový posun Karlovy osobnosti a touto epizodou. Karel tlačí vozík na němž, přikryta šálou, trní nestvůrná žena - tyran, bezmocný a chromý, ale zároveň dost silný k ovládnutí cizí osobnosti. Hrůzyplný, rezignující závěr. Člověk ztratil svou tvář, přizpůsobil se. Dal svůj život za obět šedé, nudné ploše nekonečnosti, zavrhl všechny radosti, lásky, zklamání.

Nostalgicko - tragická postava Karla Rossmanna je přitom Kafkovým vlastním obrazem: ve dne je prodávčem v obchodním domě v noci sedí osaměle na svém balkóně, je obklopen knihami a studuje. Vlastní-li někdo z čtenářů suorník hororů - LUPÍČI METVOL / Orbis - 1970 / , nechť nalistuje stranu sto sedmáct a přečte si povídku EVELYNA WAUGHA - MUŽ, KTERÝ MĚL RÁD DICKENSE. Závěr přesně vystihuje pocit, který se vás zmocní po dočtení Kafkovy AMERIKY.

Tam je ona bezmoc, bezvýchodnost z uzavřeného kruhu vyjádřena jinak. Vzdělaný cestovatel je zajat divochy. Indiánský náčelník, který zbožňuje Dickense odsoudí Angličana k hrůznému údělu: "...Bolí vás hlava, vídíte?...Dnes už nebudeme číst Dickense ... ale zítra a pozítří a popozítří a každý den. Pusťte se zas do malé Dorritky. Jsou v ní místa, při nichž se vždy marně bráním pláči."

Ano, zdánlivě komické a malicherné, ale přitom neuvěřitelně zrádné a beznadějně.

Odcizení a osamocení, absurdita současného světa, zmanipulování jedince. Jsme rovnýma nohama ve druhém Kafkově románu - PROCES / 1925 / . Hrdina K. je pronásledován tajemným soudem, jakýmsi všemocným, všudepřítomným zlem, kterému se K. dobrovolně podřizuje. Opět jsme v uzavřeném kruhu, není úniku, nelze odejít jen tak, bezstarostně, po zemi. Jediným řešením je

nakonec smrt.

Dostáváme se k třetímu Kafkovu románu - ZÁMEK / 1926 / vrcholu nejen Kafkova díla, ale i zjednodušenému světu labyrintu autorova komplikovaného myšlení.

Ernst Fischer ve svých, téměř čtyřicetistránkových úvahách o Franzu Kafkovi / Světová literatura - číslo 4/ 1963 / nazývá jeho dílo: tušivou, věšteckou, fantasticko - utopickou literaturou a vidí v něm produkt "nevykvašené doby". Vedle literární stránky si velmi pozorně všimá Kafkova židovství, které ostatně pro německou, pražskou židovskou menšinu znamenalo určité duchovní ghetto. Přesto na Prahu nezanevřel a po svém návratu z Mnichova napsal v prosinci 1902: "Praha nepouští...tahle matička má drápy". Každý z nás, který byl alespoň jednou na starém židovském hřbitově v Praze si určitě všiml kamínků na jednoduchých náhrobcích. Kladou je tam návštěvníci z celého světa. Zvyk židů z pradávných dob, popsaný ve Starém zákoně, týkající se pohřbívání mrtvých. Představme si rovnou plochu náhrobků a na ní, jeden vedle druhého, vyrovnaný kameny různých tvarů a velikostí. Připomínají zuby v mohutné čelisti bájného netvora. Jsme v podobném stavu myslí, jako před lety Kafka, píšící tyto řádky:

"Židovský hřbitov, hrobky zemřelých. Těla jsou zatížena deskami a desky zatěžujeme kaménky, obložky, valounky. Neboť na hřbitově žije dravé zvíře. Zuby vystupují z jeho tlamy přímo dopředu. Porůstají bílými štětinami. Celé dny visí zvíře v mřížích. Je to dravé zvíře, velmi plaché a velmi ubohé."

To a mnohé další je v Kafkově demoničtém Zámku, zasypávaném zhůry mrazivou, netečnou spoustou.

Pan K. se dostává do mrazivé samoty - krajiny, symbolizované vesnicí. Panuje zde věčná moc, duševní zima. Pan K., ve snaze proniknout do záhadného "středu" - zámku, odkud vycházejí všechna rozhodnutí, nařízení, vydává svou osobu za zeměměřiče. Zámek uznává jeho funkci, eviduje ji. Přiděluje mu dokonce dva pomocníky, nemotory, jejichž poslání je nejasné, pravděpodobně mají být prodlouženou rukou zámku a sledovat každý cizincův krok. Zeměměřič obchází zámek ve stále těsnějš-

ších kruzích, přijímá místo školníka a spolu se snoubenkou Fridou a zaangażovaným poslem Barnabášem dál bojuje za svou věc. Odvíjí se řetězec epizod: útěk Frýdy od K. s jedním z "pomocníků", spojení s vysokým úředníkem, který káže činit to, co už se dávno a bez přičinění K. událo.

Je jasné, že ani samotný zámek, byť by K. prolezl každou skulinu, nemůže uspokojit jeho touhu, neboť hledá svůj ideál a naplnění. Zámek se tyčí jako falešný prorok, závora, která brání pravému poznání. K., který nevážal a obětoval tolik namáhavou cestu do zdejší vesnice, zámku, neopouští její obyvatele a i nadále, ač bez určitého společenského zařazení, na okraji společnosti, všemi opuštěn setrvává v nehostinném kraji, kde nepřetržitě sněží a kraluje zima.

Léto je tu velmi krátké. Kdo ví, přijde vůbec?

E. Goldstücker v doslovu k Zámku říká: "...A čeho dosahuje K.? Do zámku se nedostal, ba ani k žádnému jen poněkud kompetentnímu zámeckému úředníku. V tomto směru je poražen, marnými náporů vysílen k smrti. A přece jeho boj nebyl marný, udržel se ve vesnici, ve své extrémní mrazivé samotě našel nový teplý citový vztah k lidem, touha po lidské tváři v něm vyvstává ve chvíli krajní opuštěnosti, lidé nejponiženější nacházejí útěchu v pouhém vědomí, že K. existuje a v jedné z uvažovaných variant závěru stará vesnická matka, nositelka odvěké lidové moudrosti, prohlašuje že takový člověk se nesmí nechat zahynout. Boj samozvaného zeměměřiče K., jeho sebeobětování přece jen o poznání zlidštilo tento svět".

V šedivém koutě starého činžáku dozněly kroky mladičkého Karla Rossmanna a vzdychání obézní Bruneldy, myši zpěvačka Josefína dozpívala myši serenádu a odcupitala neznámo kam. Umělec v hladovění, definitivně vyhládlý, uložil své ztýrané tělo do vlahé země a vítr s definitivní platností smazal šlépěje pana zeměměřiče K., aby už nikdo nikdy nenašel cestu.

V chodbě domu v Celetné ulici číslo tři, doznívají kroky vytáhlého pána v černém. On slyší ty kroky, kroky po schodech. Kroky nahoru a pak hned kroky dolů.

Ve vzosném a dokonalém příšeří nelze nikoho nalézt. Nikdo nerozumí. Nikdo nic neří-

KAFKOVA BIBLIOGRAFIE - Překlady do češtiny.

- POVÍDKY / 1964 /
- POPIS JEDNOHO ZÁPASU / 1968 /
- AFORISMY / Z různých něm. originálů -
- 1968 /
- DOPISY MILENĚ / 1968 /
- AMERIKA / 1962 /
- PROCES / 1958 /
- ZÁMEK / 1935 /
- MAX BROD - FRANZ KAFKA / 1966 /

Zdeněk Bukáček

NÁŠ host

V prvním čísle letošního Trifida, bychom rádi představili našeho kamaráda - Petra Hrabalíka.

Rozsah jeho zájmů je neobyčejně pestrý, od psaní povídek a básní, přes skládání autorských textů, a virtuosní hru na kytaru až po originální kreslířskou zkratku, kterou zaplňuje kdejaký kousek čistého papíru v rozsahu několika kilometrů.

První ukázka z Petrovy tvorby je hudební text - DEN POTÉ. Je silně ovlivněn stejnojmenným katastrofickým filmem USA. Emotivní folkový projev varuje před zneužitím obrowské ničivé energie a nutí k zamýšlení nad základními lidskými hodnotami.

Další dvě ukázky jsou z cyklu - METAMORFOZY a vznikly jednoduchými mikro - rozborů autorových snů, podle wzoru Jana Weisse.

Dlouhý černý mračna
nám táhnou nad hlavami
to je přeci konec cesty
a tak brzy
v troskách starých dávných hradů
čísi ruce šmátraj ve tmě
naše síla
pomalu mizí.
S nadějí už málokdo chodí spát
jen klidná duše spí
děcko doby narozené v den poté.

Občasné chvíle ticha
ruší jen tikot hodin
buší nám ve spáncích
bůh odplaty
jsme bez viny
ale to se sotva, sotva někdo dozví
v sutinách a prachu
kdo může věřit na zázraky?
S nadějí už málokdo chodí spát
jen klidná duše spí
perlička ve tmě
spadlá na zem v den poté.

Ach, pokolení hanby
proč nás dusíš v rozvalinách
podělané srachy
a bez víry
ta žena, co si dítě tiskne
ke zkrvaveným prsům
kéž by hloubku měly
any jí skryly.
S nadějí už málokdo chodí spát
jen klidná duše spí
uzlíček masa, spálený den poté.

Vzduch se stává těžkým
věčná mlha pod hvězdami
přítomnost mrtvých
nás už nevydělí
po zdech starých dávných hradů
naše ruce šmátraj ve tmě
píší do nich krev
svoje krutý epitafy.
S nadějí už málokdo chodí spát
jen klidná duše spí
stín mrtvoly
šklebící se v den poté.

Bílá místnost

bílá podlaha, bílé stěny

bílé židle, bílé umyvadlo

bílé dveře.

Vstupují bílí lidé

mají na sobě bílé pláště

a též se tváří velmi ošle

utvoří půlkruh

a obstupují muže v černém

který ovšem

pod černými skly svých brýlí

ukrývá bílé oči

bílí lidé pak na pokyn

přistupují k černému člověku

a ten je

jednoho po druhém požívá.

Když dojí posledního

začíná blednout

nejprve černý klobouk

promění se v bílý

pak plášť a boty.

Brýle a kalhoty.

Opasek a manžetový knoflík.

Šála a polovina obličeje.

Roh v hrudi a druhá polovina obličeje.

Takto, celý bílý

vstává ze židle a klepe

na bílé dveře

vykukne tvář bílého muže

vlídně se usměje a zve ho dovnitř.

Zde ho pak všichni vítají

a on s nimi družně hovoří.

Usmál jsem se na dítě:

- Tak co, jak dělá pejsek, no, ukaž!

Dítě se zašklebilo, pak poodběhlo po čtyřech k nejbližšímu koutu a zdvihlo pravou nohu.

Pak se vrátilo a začalo se mi třít o nohy.

- No, hodnej, hodnej, řekl jsem a pohládl ho po srsti na hlavičce.

- Půjdem na procházku?

Radostně přisvědčilo a jeho studený čumáček

se chvěl netrpělivostí. Dal jsem mu na krk

obojek a vyšli jsme ven. Nebylo moc hezky

/, po dešti / ale ono spokojeně cupitalo po čty-

řech vedle mě. Občas se zastavilo, zavěťřilo

a nastavilo své dlouhé špičaté uši. Když jsme

potkali paní Z. se svojí fenkou Helenou, ra-

dostně vrtělo ocáskem a eroticky se kompromi-

tovalo. Zato když spatřilo sousedovic Rafana

naježilo srst a zatvářilo se velmi bojovně.

Došli jsme na blízky palouk a já vzal do ruky

tenisový míček. Poté jsem ho odhodil.

- Přines!

Okamžitě odběhlo za tenisákem. Chytlo ho

do tlamičky ostrými špičáky / ale velmi jemně /

a doneslo mi ho k nohám. Vzápětí začalo silně

slinit a dožadovat se odměny.

- Neboj se, dostaneš, uklidňoval jsem ho a

vytáhl kousek syrového masa. Hltavě ho spo-

lykalo.

Tak jsme se veselili až do pozdního odpoledne.

Když jsme se k večeru vrátili, manželka již

byla doma z práce a ihned mi vynadala.

- Prosím tě, co to má znamenat v tom dětském

pokoji?!! Plno prken a hřebíků, málem jsem si

je vrazila do nohy! Vypadá to jako bys stloukal

psí boudu, ale cožpak máme psa? Nebo snad

chceš našemu maličkému koupit štěně?! Blázne!!

A s hurováním odešla do kuchyně.

Spokojeně jsem se usmál a poněkud zamyslel.

Pak jsem odešel do dětského pokoje.

Umírající nepíše, a přesto, jaký
okamžik je agónie...

V hlubokém zármutku oznamujeme všem
našim čitatelům, pisatelům, přátelům
a známým, že od nás odešel navždy
naš všemi čtený a netrpělivě očeká-
vaný román na pokračování

C. B. K.

Skončil odchodem svého tvůrce Mr. Slávka Jindry z našich
řad mezi normální lidi. Odešel ve věku čtyř dílů dne
1.1. 1988.

Žel bohu, nepomohly ani intervence všech členů klubu
ani jiných nasazených pák a tak román skončí v jediném
exempláři v zásuvce - hrobečku svého tvůrce.

S naším drahým se rozloučíme dnem vydání tohoto čísla.

Jménem všech pozůstalých:
SFK TRIFID LIBEREC

Redakční rada: Zdeněk Bukáček, Jiří Rajchert, Ing.
Ladislav Říha, Stanislav Čičo
Tiskne: Severografia Liberec, počet výtisků 200
NEPRODEJNÉ Povolovací číslo: o 350011688

Květen 1988*

